

УДК 001.8:63
М 58

*Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет
Вченою Радою Уманського національного університету садівництва
(протокол № 6 від 31 травня 2023 року)*

Редакційна колегія:

НЕПОЧАТЕНКО Олена – доктор екон. наук, професор, (відповідальний редактор); **КАРПЕНКО Віктор** – доктор с.-г. наук, професор, (заступник відповідального редактора); **БАЛАБАК Анатолій** – доктор с.-г. наук, професор; **ГОСПОДАРЕНКО Григорій** – доктор с.-г. наук, професор; **ЄЩЕНКО Володимир** – доктор с.-г. наук, професор; **ЗАМОРСЬКА Ірина** – доктор техн. наук, професор; **ЗАМОРСЬКИЙ Володимир** – доктор с.-г. наук, професор; **КУЧЕРЕНКО Тамара** – доктор екон. наук, професор; **ЛЮБИЧ Віталій** – доктор с.-г. наук, професор; **МУДРАК Руслан** – доктор екон. наук, професор; **НЕСТЕРЧУК Юлія** – доктор екон. наук, професор; **НОВАК Інна** – доктор екон. наук, професор; **ОСОКІНА Ніна** – доктор с.-г. наук, професор; **ПОЛТОРЕЦЬКИЙ Сергій** – доктор с.-г. наук, професор; **ПОЛЩУК Валентин** – доктор с.-г. наук, професор; **ТОКАР Анастасія** – доктор с.-г. наук, професор; **УЛЯНИЧ Олена** – доктор с.-г. наук, професор; **УЛАНЧУК Володимир** – доктор екон. наук, професор; **ШКОЛЬНИЙ Олександр** – доктор екон. наук, професор; **ШЛАПАК Володимир** – доктор с.-г. наук, професор; **ЯЦЕНКО Анатолій** – доктор с.-г. наук, професор; **КОСТЕЦЬКА Катерина** – кандидат с.-г. наук, доцент (відповідальний секретар).

Матеріали Всеукраїнської наукової конференції молодих учених і науково-педагогічних працівників, **24 травня 2023 р.** / Редкол.: Непочатенко О. О. (відп. ред.) та ін. Умань: ВПЦ «Візаві», 2023. 201 с.

У збірнику тез наведено результати наукових досліджень вітчизняних науковців. У наукових матеріалах висвітлено питання, що стосуються актуальних проблем сучасної аграрної науки й освіти. Розраховано на студентів, аспірантів, докторантів, викладачів, наукових співробітників і фахівців, які займаються сучасними питаннями аграрного виробництва, науки й освіти.

Відповідальність за достовірність цифрового матеріалу, фактів, цитат, власних імен, географічних назв, назв підприємств, організацій, установ та іншої інформації несуть автори статей. Висловлені у цих статтях думки можуть не збігатися з точкою зору редакційної колегії і не покладають на неї ніяких зобов'язань.

© Уманський національний
університет садівництва, 2023

проблемою у сучасному світі, де економічні відносини стають все більш складними та глобальними. Вивчення цих питань допоможе економістам, політикам та іншим спеціалістам розуміти та прогнозувати розвиток економіки, а також приймати ефективні рішення щодо розвитку економічних систем.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Климко Г. Н. Основи економічної теорії: Політекономічний аспект: Підручник, 5-те вид. виправлене. К.: Знання-Прес, 2004. 614 с.
2. Римаренко Ю. І. Приватне життя і поліція. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.pidruchniki.ws>
3. Економічна безпека: навч. посібник / за ред. З. С. Варналія. К. Знання, 2009. 647 с.
4. Дзюбик С., Ривак О. Основи економічної теорії: Навчальний посібник. К.: Знання, 2006. 481 с.
5. Мамалуй О. О., Гриценко О. А., Гриценко Л. В., Основи економічної теорії: Підручник; М-во освіти і науки України. К.: Юрінком Інтер, 2003. 478 с.

ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ І СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Антон КАТЕРИНИЧ, здобувач першого рівня вищої освіти

Світлана ВЛАСЮК, кандидат економічних наук

Уманський національний університет садівництва

Фінансова система відіграє ключову роль у передачі монетарних стимулів реальній економіці, тим самим роблячи значний внесок у забезпечення сталого економічного зростання. Банківські установи країни є одним із основних джерел формування грошового капіталу, який підтримує та інвестує в економіку країни.

Для стабілізації фінансово-економічної ситуації в країні потрібна ефективно функціонуюча та надійна банківська система, яка братиме участь у реалізації основних функцій фінансової системи України, зокрема шляхом:

- розробки та забезпечення методів управління ризиками,
- забезпечення механізмів об'єднання фінансових ресурсів та їх розподілу між різними суб'єктами господарювання;
- забезпечення безперервного функціонування платіжної системи, зокрема для сприяння торгівлі шляхом удосконалення методів клірингу та проведення розрахунків;
- забезпечення насичення ринку ціною інформацією, що дозволяє координувати децентралізовані процеси прийняття рішень у певних секторах економіки [1, с. 17].

Мало того, що Україна вже рік воює з войовничим російським сусідом, країна-агресор здійснює безпідставні злочинні вторгнення на територію країни. Нині, триває активна боротьба на фінансово-кредитному фронті, де важлива не лише стабільність, а і передбачуваність банківської системи країни. Фінансова система країни пережила найкритичніший період. Національний банк зафіксував офіційний курс гривні, ввів різноманітні обмеження на розрахункові операції в іноземній валюті та підвищив облікову ставку для стримування інфляції.

Оскільки інфляція до кінця 2022 року очікується на рівні 30 %, банки пропонують українцям короткострокові депозити в гривні під 10–18% річних, а довгострокові – більше 8% річних. При цьому вартість споживчих кредитів для фізичних осіб коливається на рівні 50% річних. Національний Банк України послабив кілька критеріїв для роботи комерційних банків. За винятком невеликої кількості гравців ринку, вжиті заходи стабілізують роботу банків, стимулюють їх змінювати бізнес-моделі та об'єднують наявні ресурси для надання державної підтримки галузям, які мають велике стратегічне значення для української економіки. Проте, незважаючи на те, що робота стабільна, все ще існує багато ризиків і проблем, з якими банкам важко впоратися під час військових дій. Підприємства та банки змушені вживати радикальних заходів, щоб адаптуватися до нової складної реальності [2].

Банківська система України стикається з безпрецедентними викликами з початку повної війни. Зокрема, банки втратили відділення на тимчасово окупованій російською федерацією території, а значна частина їхніх клієнтів отримала проблеми та втратила можливість погашати свої кредити. Тим часом вкладники комерційних банків активно знімали кошти зі своїх рахунків, а співробітники залишали столицю та Україну.

Тим не менш, банківська галузь загалом має хороші можливості для вирішення цих викликів. У перші місяці війни експерти прогнозували, що протягом року збанкрутують до 30 відсотків українських комерційних банків, але це досі не справдилося. Однак економічна ситуація залишається жахливою, і прогноз може здійснитися, якщо росія продовжить військову ескалацію та терористичні дії на території України, енергетична криза поглибитися, фінансова підтримка західних партнерів зменшиться, а уряд зробить популістські кроки.

Зараз основною проблемою для більшості банків є непрацюючі кредити. Роздрібні та корпоративні банківські клієнти зіткнулися зі значним зниженням доходів і невпевненістю щодо своїх майбутніх перспектив, тому вони або взагалі не мали коштів для оплати своїх боргів, або хотіли реструктуризуватися на вигідних умовах. Водночас правові обмеження ускладнили стягнення безнадійних боргів банкам, а також затримки в роботі судів, пов'язані з війною та нестачею суддів.

Водночас окремі сфери банківської діяльності практично припинили своє існування. Як наслідок, банки помітили катастрофічний спад іпотечного

бізнесу через різке падіння доходів українців та небажання інвестувати в українську нерухомість через високі ризики, пов'язані з війною [3].

Отже, банківська система України стикнулася з безпрецедентними викликами з початку російського повномасштабного вторгнення в нашу державу. Але Національний Банк України та комерційні банки протистоять кризі у банківській сфері, проводячи різні фінансові заходи. Національний банк зафіксував офіційний курс національної валюти, ввів різноманітні обмеження на розрахункові операції в іноземній валюті та підвищив облікову ставку для стримування високої інфляції. Також НБУ послабив кілька критеріїв для роботи комерційних банків. Однією з основних проблем банківських установ є те, що почався значний спад іпотечного кредитування, що спричинився різким падінням доходів громадян та небажання інвестувати в нерухомість із-за ризиків викликаними військовими діями на території України.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Ситник Н. С., Стасишин А. В., Блащук-Девяткіна Н. З., Петик Л. О. Банківська система: навч. посіб. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2020. 580 с.

2. Слущкий Б. Як війна змінила роботу банківської системи України. УНІАН. URL: <https://www.unian.ua/economics/finance/viyna-v-ukrajini-yak-zminilas-robotu-bankivskoji-sistemi-11964504.html>

3. Ліхачов М. Проблеми та перспективи банківського сектору / *Юридична газета*. 17.10.2022. URL: <https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/problemi-ta-perspektivi-bankivskogo-sektoru-.html>

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРОВИРОБНИКІВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Сергій КОЛОТУХА, кандидат економічних наук
Уманський національний університет садівництва

Системна економічна трансформація аграрного сектору в умовах нестабільності та невизначеності вимагає від сільськогосподарських підприємств адаптації до ринкового середовища.

Несприятлива ситуація із зовнішнім фінансуванням, скорочення бюджетних асигнувань та нестача власних коштів змушують підприємства ставати більш ефективними у використанні фінансових ресурсів. Розробка ефективних економічних механізмів фінансової підтримки сільськогосподарських підприємств потребує визначення пріоритетності власних коштів та створення умов для селективної державної підтримки.